

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku P. G.
przy uczestnictwie M. B.-A. i B. P.-G.
o podział majątku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 maja 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 19 marca 2018 r., sygn. akt XXVII Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki M.B.-A. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy P. G. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 marca 2018 r., sygn. akt XXVII Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący zarzucił naruszenie prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez zaniechanie przedstawienia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia motywów, jakimi kierował się Sąd drugiej instancji

ustalając termin spłaty uczestniczki M. B.-A.; art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c., art. 286 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. przez dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii biegłego w zakresie ustalania wartości nieruchomości położonych w miejscowości S. przy ul. C. [...] i [...] przy zaniechaniu dopuszczenia tego samego dowodu w stosunku do pozostałych nieruchomości wchodzących w skład majątku małżeńskiego, podczas gdy opinie te uległy dezaktualizacji; naruszenie prawa materialnego, tj. art. 212 § 3 k.p.c. w zw. z art. 46 kro oraz art. 1035 k.c. wskutek wyznaczenia wnioskodawcy jednomiesięcznego terminu spłaty należności w wysokości 446 682,30 zł, bez uwzględnienia całokształtu okoliczności związanych z jego możliwościami zarobkowymi i majątkowymi.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatrywał w konieczności rozstrzygnięcia, czy w przypadku dopuszczenia przez sąd dowodu z kolejnej opinii z zakresu szacowania nieruchomości w celu ustalenia wartości jednej z nieruchomości będącej przedmiotem postępowania podziałowego, ten sąd powinien przeprowadzić tożsamy dowód wobec pozostałych nieruchomości, których wycena uległa dezaktualizacji.

W rozpoznawanej sprawie nie zachodzi potrzeba udzielenia odpowiedzi na powyższe zagadnienie, gdyż przede wszystkim wnioskodawca, z formalnego

punktu widzenia nie zaskarżył rozstrzygnięć Sądu drugiej instancji odnoszących się do innych nieruchomości, niż nieruchomości położone w miejscowości S. przy ul. C. [...] i [...]. Z uwagi na zakres zaskarżenia apelacją wnioskodawcy, Sąd drugiej instancji nie orzekał w odniesieniu do tych innych nieruchomości. Mianowicie w skardze kasacyjnej wnioskodawca zaskarżył pkt 1 postanowienia Sądu drugiej instancji, który dotyczy rozliczenia wydatków i nakładów z majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki M. B.-A. na ich majątki odrębne oraz z tytułu pobranych pożytków. Jednak w tej materii nie sformułował zarzutów, poza kontestowaniem określonego w tym orzeczeniu terminu zapłaty. Zakresem zaskarżenia skargą kasacyjną zostało objęte również rozstrzygnięcie zawarte w pkt 3, którym została oddalona apelacja wnioskodawcy, a jej zakres zaskarżenia dotyczył ustalenia wartości wyłącznie nieruchomości położonych w miejscowości S. przy ul. C. [...] i [...] (pkt III ust. 1 i 2 postanowienia Sądu Rejonowego oraz pkt VII, który dotyczył zobowiązania wnioskodawcy wobec uczestniczki do wydania jej tych nieruchomości - k. 4078,4079,4084, 4175, a także w części dotyczącej rozliczeń z tytułu nakładów i pkt VIII - k. 4084 i 4175, a tym zakresie (pkt VIII postanowienia Sądu pierwszej instancji) rozstrzygnięcie to było przedmiotem korekty Sądu drugiej instancji w pkt 1, w wyniku częściowego uwzględnienia apelacji uczestniczki M. B.-A.. W skardze kasacyjnej, wnioskodawca nie sformułował ponadto wniosków dotyczących rozstrzygnięcia nie tylko co do innych nieruchomości objętych podziałem, ale także i nieruchomości położonych w miejscowości S. przy ul. C. [...] i [...]. W tym miejscu zauważyć trzeba, że rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji jest w tym zakresie dla wnioskodawcy korzystne, bowiem pomimo obniżenia przez Sąd drugiej instancji wartości nieruchomości położonych w miejscowości S. przy ul. C. [...] i [...] nie doszło do korekty orzeczenia Sądu Rejonowego w pkt V zasądzającego na jego rzecz od uczestniczki dopłatę w kwocie 14 464 zł. Wskazana przez wnioskodawcę w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia nie została odniesiona do innych nieruchomości, poza tymi położonymi w miejscowości S. (k. 4183-4184) i dotyczyła różnicy wynikającej z opinii biegłych. Również i w skardze kasacyjnej wskazana wartość przedmiotu zaskarżenia nie została w ogóle odniesiona do wartości wchodzących w skład majątku wspólnego nieruchomości, lecz do kwoty wskazanej

w pkt 1 postanowienia Sądu drugiej instancji, która odnosi się do rozliczenia wydatków, nakładów i pobranych korzyści, które to roszczenia są uwzględniane na wniosek zainteresowanego uczestnika, a nie z urzędu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1970 r., III CRN 527/69, OSNCP 1970, nr 9, poz. 164 i z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 351/13, nie publ.).

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, przy czym, co wynika z art. 398⁶ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. nie jest dopuszczalne wszczynanie postępowania naprawczego w przypadku, gdy elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej, wymienione w art. 398⁴ § 1 pkt 1-3 k.p.c. nie są ze sobą zsynchronizowane, czyli, gdy jak w tej sprawie zakresowi zaskarżenia i wnioskom skargi nie odpowiada zakres zarzutów.

Oczywiście, w postępowaniu o podział majątku wspólnego obowiązuje zasada działania sądu z urzędu, jeśli chodzi o skład i wartość majątku ulegającego podziałowi (art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c.), a także zasada integralności orzeczenia podziałowego, niemniej jednak w niniejszej sprawie po dokonanych, w postępowaniu przed Sądem Rejonowym wycenach nieruchomości, spór pomiędzy wnioskodawcą i uczestniczką co do ich wartości dotyczył wyłącznie nieruchomości położonych w miejscowości S.. Wnioskodawca w apelacji wskazywał jedynie, podobnie, jak i w skardze kasacyjnej, iż potrzeba aktualizacja wartości innych nieruchomości wynika z tego, iż Sąd Rejonowy ustalił wartość nieruchomości położonych w miejscowości S. na podstawie opinii drugiego biegłego, przy czym od momentu oszacowania pozostałych nieruchomości do momentu drugiego szacowania nieruchomości położonych w miejscowości S. upłynęło sporo czasu. Należy jednak zauważyć, iż dopuszczenie przez Sąd Rejonowy dowodu z opinii drugiego biegłego w odniesieniu do nieruchomości położonych w miejscowości S. nie wynikało z faktu zmiany ich wartości wskutek upływu czasu, lecz z błędów merytorycznych popełnionych przez pierwszego biegłego sądowego, w szczególności w zakresie charakteru zabudowy (bliźniaczej), co miało wpływ na dobr i ilość nieruchomości przy zastosowaniu metody porównawczej (k. 3883). Błędy te potwierdził także dowód z opinii trzeciego biegłego sądowego, który to dowód przeprowadził Sąd drugiej instancji, w związku

z zarzutami apelacyjnymi wnioskodawcy (k. 4472 i n.). W konsekwencji, zważywszy na wskazywaną przez wnioskodawcę przyczynę uzasadniającą, jego zdaniem, konieczność przeszacowania wartości pozostałych nieruchomości, pomimo braku zakresu zaskarżenia i zarzutów nie było podstaw do działania Sądu drugiej instancji z urzędu.

Brak również podstaw do przyjęcia, iż skarga kasacyjna wnioskodawcy jest oczywiście uzasadniona. Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Wnioskodawca otrzymał na wyłączną własność kilka nieruchomości, których wartość przekracza zasądzoną od niego kwotę rozliczeń z tytułu nakładów z majątku wspólnego na jego majątek odrębny, a ponadto postępowanie trwa już kilkanaście lat, zaś wnioskodawca ma też majątek odrębny, z którego może pokryć należność uczestniczką.

Podnosząc zarzut naruszenia prawa procesowego skarżący obowiązany jest wykazać, że dane uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy

(art. 398³ § 1 pkt 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Wnioskodawca nie podjął nawet próby wykazania wpływu zarzucanego naruszenia przepisów w kwestii zaniechania zaktualizowania wyceny innych nieruchomości na ostateczne rozliczenia, niezależnie, jak wspomniano wyżej, od braku zaskarżenia postanowienia Sądu drugiej instancji w tej materii oraz braku wniosków w skardze kasacyjnej, rzecz jasna, w kontekście także wynikającym z zakresu wyznaczonego podniesionymi w apelacji wnioskodawcy zarzutami, tym bardziej w sytuacji, gdy wartość pozostałych nieruchomości podzielonych między wnioskodawcę i uczestniczką nie była przez nich kontestowana w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, zaś w skardze kasacyjnej wnioskodawca nie kwestionował sposobu podziału tych nieruchomości oraz nie formułował zarzutów co do ustalonej ostatecznie przez Sąd drugiej instancji wartości nieruchomości położonych w miejscowości S..

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 4 pkt 8 w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. 2015, poz. 1800, ze zm. w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2016, poz. 1668).